

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

52. Gratia discernens propriè unum ab altero, est utrisque natura liberi arbitrij divinitus data.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

incarnatus. Ecce quo nos ducat catena illa perditionis, ex quocunq; dogmate Pelagiano, vel extremâ ac tenui fibrâ dogmatis, religetur.

Atque istæ quidem postremæ hallucinationes Recentiorum ac Massiliensium, quas proximis capitibus tetigimus, reverâ sic se habent, & in vera Christi gratia, quam August. explicuit, nullo pacto admitti possunt. Verba tamen quibus in sensu Massiliensium, *Deus expectare dicitur, ut purgari velimus; & voluntas divina gratia sibi parere opem, non gratia sibi humanam subigere voluntatem*; alium verisimiliorem sensum habent, juxta quem, ut infra dicturi sumus, non minus Recentiores à tramite veritatis exorbitant.

NOTA XXXIX.

Causa excogitandi talis adjutorij, ne aliquin opus nullius sit laudis.

Stud verò gratiæ sufficientis & congruæ genus, eadem omninò ex causa Massilienses & Recentiores sibi machinati sunt. Vtrique enim potentem illam gratiam, quæ facit facere, & voluntatem inclinando determinat, duplici ex causa timent. Prima est, ne opus quod Deus attulerit, vel donaverit voluntati, nullius sit laudis, tanquam quod non à nobis, sed ab ipso Deo perpetratum sit. Cassianus formidinem illam nobis propala vit, & utramque causam tetigit: *Miratur Dominus atque collaudat (Centurionis fidem) cunctisque illis, qui ex Iraelu populo crediderant, præfert, dicens: Amen dico vobis, non inveni tantam fidem in Israel. Nullius enim laudis esset ac meriti, si id in eo Dominus, quod ipse donaverat, prætulisset.*

Cassian. Col. 13.

Hoc ipsum ex utraque causa Recentioribus magnopere formidolosum est: *Si Deus ipse per se hæc (fidem & opera bona) debet in eis operari, & non expectat eorum voluntates per auxilium sufficientis præparatas, quomodo credere, & bonum operari est illi liberum? Quomodo laudem mereantur, si credant & bene operentur, cum Deus hoc totum in ipsis faciat &c.* quasi non definiere Celestinus Pontifex, quod nemo aliunde Deo placeat, nisi ex eo quod ipse donaverit.

Ess. lib. de grat. efficaciæ. 17. n. 18.

In Epist. ad Epist. Gall. 7.

NOTA L.

Item ne meritum operibus detrahatur.

Secunda, ne opus definat esse meritorium. Hoc Cassianus superius junxit, dum dixit: *Nullius enim laudis esset ac meriti; si id in eo Dominus quod ipse donaverat, prætulisset.*

Ea omninò causa Recentiores vehementer terret. Molina: *Peri namque libertas in prædestinato per auxiliij efficax, comparatione mediiorum seu operum ad beatitudinem & consequens ratio propriorum meritorum.* Et membro 4. *boni a-tem moralem ac meritum tolli queritur.* Et utraq; complexus causam in alio loco: *Si namque arbitrium nostrum ab efficacia aut inefficacia auxiliij divini habet, quod consentiat, aut non consentiat Deo vocanti, certe non ab innata libertate id pender, sed à qualitate auxiliij & motionis divine; atque adeo neque est quod illi cedat in laudem ac meritum. Id ipsum non semel urget Lessius.*

Molin. q. 14. a. 13. disp. 53. memb. 2.

Malin. q. 23. a. 4. & 5. disp. 1. memb. 6.

Idem lib. de grat. effic. 13. n. 13. & 17. cit.

NOTA LI.

Discrepant in operibus moraliter bonis.

Recentiores verò, quamvis gratiam istam actu suo internam, quam jam diximus, tanquam ad opera bona necessariam plerumque requirere soleant, arbitrantur tamen etiam sine tali gratiâ, multa verè bona, nulliusque peccatifeoditate inquinata opera per solum liberum arbitrium exerceri posse. Nam inter eos receptissimum est, opera moralia verè bona per solum liberum arbitrium exerceri posse absque omni interna gratiâ, quemadmodum in Francisco Suarez, Molina, Lessio, videre licet, quorum verbis istam doctrinam tanquam vulgarissimam non opus est astruere.

In hoc verò Massilienses non habent sibi similes. Nam quamvis ipsi naturæ viribus multos bonos actus, ut fidei, & orationis, fieri posse censerent, gratiam tamen illam sine qua non, de qua jam diximus, non excluderent, quemadmodum etiam superius declaratum est.

NOTA LII.

Gratia discernens propriè unum ab altero, est utrisque natura liberi arbitrij divinitus data.

Ed cum viderent Massilienses, nullo pacto satis esse gratiam istam internam sine qua non, ut initium seu primus actus fidei, desiderij, orationis, & similes possent vocari actus gratiæ seu dona Dei, & aliam comminiscendam gratiam, cui opus tanquam veræ causæ qua fiat, attribuerent, rei naturâ id postulante, compulsi sunt. Esto enim, coinfluat ista gratia cum voluntate in actum fidei, clamat tamen ipsa perspicuè veritatis evidentiâ, non esse isti gratiæ tribuendum quod actus fiat, sed alteri causæ, quæ potentiam voluntatis & gratiam simul ad actum rapit, aut determinat. Nam politâ istâ gratiâ quantumcunque magnâ in voluntate, nunquam in æternum sequetur actio voluntatis, nisi voluntas ultrò ei det manus, atque ad agendum se determinando velit. Ipsa igitur, non gratia, est illa causa quæ facit facere, seu quæ potentiam voluntatis ex actu primo in secundum extrahendo, ex non agente agentem facit. Gratia verò instar habitus accommodando sese nutui voluntatis, instar pedissequæ, sine qua non fieret, imperatricem suam sequitur. Itaque quemadmodum si quis calamo aureo scribat, nequam auro vel calamo, sed Scriptoris voluntati scriptio tribui debet, qui ejus vera & propriè dicta causa est, & nuncupari debet, quamvis non sine calamo coinfluyente, quem ad actum secum rapit, scriptio exerceatur: ita si quis per talem gratiam credit, sperat, aut diligit, non tali gratiæ, sine qua non fiunt, sed credentis, sperantis, diligentis voluntatis nutui actus isti tribui debent. Quæ ex causa jam paulò ante de tali gratiâ Lessium rectissimè dicentem audivimus: *Quod conversio hic & nunc potius fiat, quam aliâs, aut alio modo, huius causa directâ & principalis est liberum arbitrium, quamvis non sine*

Idem l. 2. de heresi Pelag. c. 11. ubi hæc latius.

Less. lib. de grat. effic. 18. n. 3.

auxilio

auxilio gratia. Vnde ulterius invicem colligit Augustinus, eum qui tali gratia adjutus credit, sperat, diligit, perseverat, per liberum arbitrium, non per gratiam, credere, sperare, diligere, perseverare, si velit. Non enim talis gratia, sine qua non fit, sed voluntas ipsa se ipsam facit credere, sperare, diligere, perseverare, & illos sibi actus ipsa, non tamen sine gratia, tribuit, si voluerit. Et inde phrasae illae libratissimae S. Augustini, quibus dicit, quod in primis illius conditionis felicitate Angelis, quamvis tali gratia juvantur, per vires tamen liberi arbitrii, seu per liberum arbitrium in veritate steterunt, quod nunc per aliam Christi gratiam, qua datur ipsa perseverantia, concedi debet. Quae omnia futius & radiciter a libi explanata & probata sunt. Haec igitur cum accuratè penetrarent Massilienses, non contenti illa gratia internâ, sine qua non aliam gratiam, qua fieret actus, sibi quaerendam esse censuerunt: ne alioquin in Pelagianam impietatem apertè cecidisse dicerentur. Itaque cum nihil occurreret, ratione cuius tales actus initiales tribuere Deo, dixerunt reliquias libertatis arbitrii, quae hominibus in sua conditione liberaliter & gratis à Deo data est, esse donum Dei, cui proinde tanquam gratia QUAEVNT, actus illi tribui debent. Hoc est igitur quod dixerunt, initium fidei ad naturam integram reliquias, tanquam ad gratiam, esse referendum, gratiam, inquam, illam discretivam unitus ad altero, de qua quaestio erat, & quâ fit, ut unus vocatus credat & veniat, alter credere & venire nolit, sed in infidelitate persistat. Hoc enim ad illam gratiam, sine qua non, referre velle, quasi illa discretionis istius primam conditionem impelleret, insipientiam singularis esse cernebant. Haec ergo discretivam gratiam assignando dicant apud Hilarium: *Neo de hac fide posse dici: Quid habes, quod non accepisti: cum in eadem natura rem essent licet vitata, qua prius sane ad perfectam donata sit.* Et in alio ibidem loco: *Consequens putant exhibendam ab eo fidem, cuius natura ad voluntate conditoris concessum est.* Et Prosper alibi notat, ideo ipsos fidem ad Deum retulisse, quia ab ipso sit creata natura, cui rationabilem inservit voluntatem, per quam unusquisque & credere, & non credere in sua habeat potestatem. De quibus reliquijs integritatis primae, tanquam gratia discretivâ Massiliensium, & Augustinus agit, & Cassianus à Prospero repressus: *Manet in homine liberum arbitrium, quod gratiam Dei negligere possit vel amare.* De quo Massiliensis doctrinae capite fuscè tractatum est in libris de haeresi Pelagiana.

Hoc ipsum igitur à Massiliensibus ad Recentiores nostros derivatum est. Nam & ipsi apertissime proficentur causam illam discretivam credentis à non credente, quando uterque gratia illa sufficiente, sine qua non, praeventus est, esse liberum arbitrium, seu naturam hominis cui Deus rationabilem inseruit voluntatem, quae se possit indifferenter in utramvis partem flectere: *Quod ex duobus similiter vocatis, alter oblatam gratiam accipiet, alter respiciat, rectè dici potest ex sola libertate provenire: non quod à qui*

accipiat solâ libertate suâ accipiet, sed quia ex sola libertate illud discrimen oritur. Quod ibidem latius exequitur. Et in libro de praedestinatione & reprobatione: *Quod hic sequatur & perseveret, causa vera & propria est libertas arbitrii auxilio divino instructa: quae sicut in naturalibus, ita in supernaturalibus, potest se in utramque partem flectere.* Et jam sapius eum supra dicentem dividimus, causam eor fiat actus hic & nunc, & quidem directam & principalem, esse liberum arbitrium. Hoc ceteri omnes ejusdem doctrinae patroni stipulando profitentur, quando datâ jam gratiâ sine qua non, ultimum flexum, quo credens à non credente discernitur, tribuunt unanimiter libertati, quamvis non sine gratia. Hoc enim est ipsissimum illud, quod Massilienses reliquijs naturae tribuebant.

NOTA LIII

Causa commendandi istam discernentem gratiam, ne voluntas alioquin non laesa, sed penitus extincta videatur.

Causa quoque quae utrosque in istam opinionem impulit, profus eadem est: ne alioquin, inquebant Massilienses, liberum arbitrium ac natura voluntatis rationalis, non laesa aut infirmata, sed penitus extincta crederetur. Hilarius: *Namque naturam istam deperitam vel extinctam putant, ut non debeat vâ possit se velle sanari.* Et ibidem molestissime ferunt, nihil quod praedicatione excutitur, in hominibus remansisse: hoc est, perijisse libertatem amplectendi boni, & lapsis hominibus, ut ibidem dicitur, *nolle insitiam inevitabili necessitate esse conjugatum.*

Recentiores istud ipsum atque imbecerunt, & accuratè imitati sunt. Audi Leisium: *si Adam poterat se flectere in utramque partem, nec egredat gratia determinante (quam Augustinus vocat gratiam, quae sit opus) ut scilicet, qui solum ratione debilitatus ex peccato originis contra hanc gratiam resistunt, cui non etiam post lapsum poterit homo ita corroborari per gratiam (supple SINE QVA NON seu congruam & sufficientem) ut possit opus bonum facere vel omittere absque determinatione? Debita enim illa facile potest instaurari ad singula opera per gratiam sufficientem, quae non determinat. ALIOQUIN SI ITA EST PROSTRATUM LIBERUM ARBITRIUM, ut nulla corroboratio ei facta sit, ad hoc ut vere & proprie possit opus praestare, nihil impellatur, ut ex vi impulsus praedeterminatae, perspicuum est, NON TAM ESSE DEBILITATUM, QUAM PENITUS EXINCTUM.* Non potuisset Massiliensis aliquis Presbyter accuratè rationibus verbis sensum suum exprimere. Ea ipsa quoque ceterorum doctrina est, qui omnes unanimiter putant, liberum arbitrium extinctum esse, si non potest se cum gratia sufficiente ad bonum flectere, quemadmodum ad mali. Sed non advertunt, non esse gratiae sufficientis officium, quantumcumque magna & frequentes millenis gradibus aucta fuerit, voluntate ita corroborare, ut determinatione non indigeat. Haec enim determinatio essentialiter repugnat laesioni voluntatis, quam peccatum attulit. In eo quippe laesio ista sita est, ut seipsam ad bonum

de lib. de grat. primi lib. lxxviii c. 7. & 11. & l. 2. gratia chist. salu. c. 6. 7. & c.

Mass. in Ep. Hilari, ad August. Ibid. Prosper. ad co. sp. à Genuis.

Lib. de praed. ss. c. 1. Cass. Coll. 3. Videl. S. r. 10

Leis. lib. de grat. efficaci cap. 23. n. 7.

Secl. 4. n. 46

Hilari. ad August.

Leis. lib. de grat. efficaci. c. 9. n. 13.

